

Asymmetrische informatie

We spreken van asymmetrische informatie als er een transactie afgesloten wordt waarbij één van de partijen meer en betere informatie heeft dan de andere partij. Hierdoor ontstaat een onevenwichtige situatie die er soms toe kan leiden dat de transactie niet doorgaat of die er voor zorgt dat de verkeerde partijen tot zo'n transactie worden aangetrokken.

In 2001 werd de Nobelprijs voor Economie toegekend aan George Akerlof, Michael Spence en Joseph Stiglitz voor hun werk op het gebied van de analyse van markten met asymmetrische informatie.

Een voorbeeld van asymmetrische informatie is de situatie waarbij iemand een verzekering wil afsluiten. De partij die zich wil laten verzekeren heeft meer informatie dan de verzekeringsmaatschappij. Dit betekent dat de verzekeringsmaatschappij voorzichtig zal zijn met het afsluiten van een verzekering. De maatschappij zal proberen meer informatie te krijgen over de persoon die zich wil verzekeren.

Een ander voorbeeld is de markt voor tweedehands auto's. De verkoper weet vaak dingen over de auto die de koper niet weet. Dit kan er toe leiden dat mensen deze markt gaan mijden omdat ze verwachten genept te worden.

Ook bij sollicitaties is er sprake van asymmetrische informatie. Het bedrijf waar gesolliciteerd wordt wil bijvoorbeeld iemand die goed kan leren. De sollicitant zegt dat hij dat kan maar dat valt natuurlijk nog te bezien.

Een van de oplossingen voor het opheffen van de asymmetrische informatie is "signaling". Je kunt bijvoorbeeld als sollicitant je type kenbaar maken. Als ze iemand willen die snel kan leren kun je aangeven dat je een universitaire studie hebt afgerond. Voor de werkgever is dit een duidelijk signaal dat je kunt leren. Het maakt hem dan helemaal niet uit welke studie je hebt gedaan.

Een andere oplossing voor het probleem van asymmetrische informatie is "screening". De partij met gebrek aan informatie kan de andere partij onderwerpen aan een aantal keuzes. De keuzes moeten dan de verborgen informatie prijsgeven. Dit wordt door verzekeringsmaatschappijen gedaan met behulp van een vragenformulier.

Een van de problemen die ontstaat bij asymmetrische informatie is averechtse selectie. De prijs van het product daalt omdat de koper niet genoeg informatie heeft en verwacht dat het product minder goed is dan de verkoper doet voorkomen. Maar omdat de prijs daalt wordt het alleen voor verkopers die informatie achterhouden aantrekkelijk toe te treden tot de markt. Dit zal er voor zorgen dat op termijn de prijs nog meer daalt. Dit zal nog slechtere producten aantrekken. Uiteindelijk kan op deze manier een hele markt verdwijnen.

Ook in het verzekeringswezen komt averechtse selectie voor. Omdat veel mensen informatie achterhouden zal op den duur de premie van de verzekering omhoog gaan. Op deze manier wordt het alleen voor mensen die iets te verbergen hebben aantrekkelijk zich te verzekeren.

Een ander probleem dat samenhangt met asymmetrische informatie is “moral hazard”. Dit heeft betrekking op het veranderen van het gedrag bij mensen omdat ze niet langer volledig verantwoordelijk zijn voor hun daden.

Een voorbeeld van moral hazard is het niet (goed) op slot zetten van je fiets omdat je weet dat je verzekerd bent. Het betreft hier asymmetrische informatie omdat de verzekeringsmaatschappij hiervan niet op de hoogte is.

Een ander voorbeeld van moral hazard is de situatie waarbij een verzekerde eerder naar de dokter gaat omdat hij verzekerd is.

Doorgaans wordt getracht moral hazard terug te dringen. Zowel de verzekeringsmaatschappijen als de maatschappij als geheel heeft er belang bij dat niet onvoorzichtig of roekeloos met goederen of zelfs mensenlevens omgegaan wordt. Dit kan onder andere door een bepaald eigen risico in te bouwen voor de verzekerde, omdat deze dan naast de verzekeraar eveneens economische pijn voelt, veroorzaakt door eventueel opgelopen schade. Dit kan een vast bedrag zijn, maar ook een deel van de schade (bijvoorbeeld een regeling waarbij de verzekeraar 90% van de schade vergoedt. Ook no-claimkorting is hiervan een voorbeeld).

Daarbij kunnen secuur opgestelde verzekeringspolissen uitkomst bieden: men kan bijvoorbeeld bepaalde vormen van bewezen onvoorzichtig gedrag aanmerken als redenen om de uitkering te beperken of te weigeren. De dekking van een inboedelverzekering vervalt bijvoorbeeld als de verzekerde nalaat zijn inboedel afdoende te beveiligen. Uiteraard is opzettelijk veroorzaakte schade niet gedekt, en vervalt de dekking eveneens in veel gevallen wanneer de verzekerde nalaat de omvang van de schade te beperken (bijvoorbeeld bij een gesprongen waterleiding nalaten de hoofdkraan af te sluiten).